Ч. 64 (14.312). Львів, субота 21. березня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

НІМЕЧЧИНУ ОСУДИЛИ.

ПРОТЕСТ РІБЕНТРОПА.

ЛЬОНДОН, 20. 3. ПАТ. Вчора пополудні зібралася Рада Ліги, щоб перевести голосування над французько-бельгійським внеском. Предсідник Брюс пригадав, що **нинішнім голосуванням завдання Ліги не вичерпуються тому, що Льокарно творить складову частину пакту Ліги.** Як делегат Австралії, Брюс заявив, що помимо аргументів Рібентропа уважає Німеччину виновником.

Проти Німеччини голосували представники: Аргентини, Данії, Еспанії, Польщі, Портуґалії, Румунії, Туреччини, СССР, Австралії, В. Британії, Італії, Бельгії та Франції. Представник Чіле здержався від голосування, Еквадор не був репрезентований. Рібентроп очевидно голосував проти. Тому що невідданий голос та голос заінтересованої Німеччини не рахуються, предсідник ствердив, що резолюція принята одноголосно. Її текст, предложений Фляденом, має — як відомо — такий зміст: „Рада Ліги стверджує, що німецький уряд нарушив 43. статтю версайського миру через те, що обсадив здемілітаризовану смугу, передбачену згаданим миром та льокарненським пактом. Рада доручує секретарові Ліги повідомити про це рішення сиґнатарів Льокарна."

Рібентроп негайно зложив короткий протест: **Німеччина — мовляв — не приймає резолюції, бо не вона нарушила Льокарно, лише Франція. Резолюція Ради не видержить осуду історії:** мін. Фляндеи відповів йому. Сьогодні рано, на приватному засіданні, Рада Ліги вирішить дальше поступовання.

РОЗІЗДЖАЮТЬСЯ.

ЛЬОНДОН, 20. 3. ПАТ. Мін. Фляндеи відлетів до Парижа, прем. Ван Зеляид — до Брюсселі.

Льокарненські держави вирішили плян дальшої акції.

Перед великою мировою конференцією?

ЛЬОНДОН, 20. 3. ПАТ. Вчора пополудні **льокарненська конференція приняла дефінітивно плян порозуміння.** Після парафування французьким та британським урядом спрямують його у формі доручення льокарненських держав до Ради Ліги, яка розглядатиме його в суботу або пятницю. Правдоподібно Рада Ліги прийме дальше ось яке поступовання: згідно з дорученням льокарненських держав, **спрямує до гаського трибуналу запит, чи франко-совітський пакт годиться з льокарненським** — без огляду на те, чи Німеччина піддасться осудові цього трибуналу. Тимчасом — знову на поручення льокарненських держав — **Рада видасть тимчасові охоронні зарядження: створить нову невтральну смугу, обсаджену міжнародньою армією,** можливо, що навіть уповажнить Анґлію дати спеціяльні ґарантії Франції та Бельгії. Тим способом відложать справу на які 2 місяці; після рішення гаського трибуналу і виборів у Франції та Німеччині дипльоматія приступить до **переговорів над безпекою та миром в Европі.** В тій цілі скличуть, здається, в червні нову европейську конференцію до Брюсселі.

Через Рібентропа передали текст порозуміння Гітлерові; його відповіді ждуть до 48 годин.

Льондонські рішення приняли.

ЯК В АНГЛІЇ.

ЛЬОНДОН, 20. 3. ПАТ. На засіданні, що відбулося цієї ночі, **британський уряд приняв проєкт порозуміння, зредаґований конференцією льокарненських держав.** Сьогодні пополудні прем. Болдуін або мін. Іден зложить у цій справі заяву в палаті громад.

ТАК І У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 20. 3. ПАТ. Рівночасно відбувалося засідання французького уряду; після нього оголосили в урядовому комунікаті, що **рада міністрів вислухала звіту мін. Фляндена про висліди льондонських розмов та апробувала його;** завтра мін. Фляндеи виголосить експозе в палаті послів.

З уповноваження уряду Авас заявив, що франц. рада міністрів приняла льондонське порозуміння.

Нарешті збирається Комітет 13-ьох.

ЛЬОНДОН, 20. 3. ПАТ. Нині пополудні збереться посєднавчий комітет 13-ьох; як відомо, льокарненська справа припізнила його засідання. Члени комітету висловлять думку про абісинську й італійську відповідь на мировий заклик комітету, опісля застановляться над дальшим поступуванням, щоб привернути мир в Африці

Італьо-альбанський договір.

ТІРАНА, 20. 3. ПАТ. Альбанське пресове бюро повідомляє, що вчора підписали в Тірані нові торговельні та фінансові умови між Італією й Альбанією.

НА КОНФЕРЕНЦІЮ НАДДУНАЙСЬКОГО ПАКТУ.

ВІДЕНЬ, 20. 3. ПАТ. Австрійський канцлер та міністер закорд. справ виїхали до Риму; тим самим поїздом їде австрійський премієр з міністром закорд. справ. Наради почнуться завтра.

Розбудова єгипетських залізниць.

КАІРО, 20. 3. ПАТ. Міністер шляхів отворив нову залізничу лінію з Фука Марса до Матра на західній границі Єгипту (від італійської кольонії Киренаїки). Нова лінія має велике стратегічне значіння.

Ініціятива Німеччини та Льондон.

Сучасна акція Німеччини заслуговує безумовно на найбільшу увагу, бо вона має на меті не лише вдержати мир між великими державами в Европі, а й основно перебудувати міжнародні відносини на нашім суходолі. Введення війська до здемілітаризованої Надренії було тим проявом німецької рішучости, який примусив коли не Париж, то Льондон — таки призадуматись над німецькими мировими пропозиціями.

Перенесення сесії Ради Ліґи Націй з женевського оточення, затроєного москво-французькими інтриґами, до Льондону збільшило вигляди льондонських переговорів на сякий-такий успіх і влекшило німецькому урядові взяти у них участь. Центр ваги тих нарад лежить не в німецько-французьких, але у франко-московських та в німецько-московських відносинах. Що Німеччина не шукає реванжу на своїх західніх кордонах, знають це не лише у Парижі і Льондоні, а навіть і в Москві. Сам пан Радек лякав французький уряд в „Ізвестіях", що Німеччина звернеться проти Франції аж після того, як розібє СССР та Малу Антанту. Коли париську вулицю тримається в страху перед німецьким нападом, то це робиться виключно в інтересах большевицько-соціялістичного фронту та французьких фабрик зброї. Що акцією Фляндена у Льондоні кермує більше Москва ніж Париж, це не підлягає ніякому сумнівові. З нагоди його погрози виступити з Ліґи Націй, пише „Жур. де Жен.", якого безсторонність дуже добре відома: „Ця поведінка остільки незрозуміла, що хочеться запитати, чи п. Фляндеи не робить уступки внутрішнім інтересам. Народній фронт зовсім не зацікавлений у тому, щоб справу з Німеччиною поладнано. І самі Совіти зазначили, що вони прямують до розриву. П. Майський, совітський амбасадор у Льондоні, заявив анґл. міністерству закордонних справ, що СССР твердо противиться всяким переговорам з Німеччиною, поки Надренія не буде опорожнена; до того він заявив, що Москва готова застосувати санкції".

Промова Літвінова у Льондоні була ще гострішa, ніж заяви його співробітника, й настільки не підходила до обичаїв, пануючих у Лізі Націй, що Іден і Авеноль в найбільш патетичних місцях мусіли демонстраційно позіхати. Предотавники Москви очевидно „перестарались" і зрадили надто яскраво московські пляни в Европі, які від французьких вельми дуже ріжняться своїми цілями і характером. У Москві зрозуміли мабуть дуже добре, що сучасний франко-німецький конфлікт це може остання нагода посунути розвиток політичних відносин в Европі в напрямку до війни між самими великими державами, і властиво втратили голову. Небувала брутальність, з якою працює тепер московська дипльоматія в Льондоні, свідчить недвозначно про поважний характер сучасного політичного моменту. Після заяваки у

справі санкцій проти Італії, моглаб мати московська поразка в Льондоні дуже прикрі наслідки не лише для московської політики в Европі, а й для самої Москви.

Сучасне значіння німецького виступу полягає в значній мірі у тому, що він розриває димову запону, за якою ішла підготова франко-московського стратегічного пляну. Поважна більшість, яка заявилася за ратифікацію франко-московського пакту не лиш у французькій палаті депутованих а й у сенаті, доказує, що коли большевицько-соціялістичний фронт працює однаково в інтересах Москви, як також в інтересах внутрішньої і зовнішньої політики Франції, то й деякі міщанські групи бачать у Москві жандарма, що разом з Малою Антантою не давав би рушитись Німеччині.

Коли в Англії ставились до цеї політики Франції байдуже та зокрема до франко-московського пакту навіть доброзичливо, то це було по перше тому, що Франція була потрібна для акції проти Італії, по друге тому, що оскільки сама Німеччина проти франко-московських комбінацій рішуче не виступала, Англія до них не мішалась, та не мала нічого проти того, щоб Москва стояла на перешкоді японським плянам на Далекім Сході.

Виступ Німеччини ситуацію змінив. Гітлер заявив, ще виразніше ніж у травні минулого року, що політичне співробітництво між Німеччиною та Московщиною неможливе, що московські пляни проти Німеччини дуже добре відомі та що Німеччина буде протиставитись їх переведенню в найбільш рішучий спосіб. Скасування демілітаризації Надренії було виразною ілюстрацією до цього. Фактично поставлено Европу, передовсім Англію, перед вибором проводити боротьбу разом з Німеччиною проти Москви, чи підтримувати Москву проти Німеччини і ризикувати большевизацію Европи.

З останніх звісток знаємо вже, що мабуть справа німецьких арґументів про суперечність франко-совітського пакту з Льокарном — піде до Гаського Трибуналу та що Німеччину признали одноголосно „винуватою" у зломанні Льокарна і версайського мира. Але це перемога Франції дуже сумнівної вартости. Найважніші дві речі: 1) німецькі війська залишаться в Надренії і навіть Франція зреклася вимоги, щоб Гітлер ті війська відкликав і 2) вже нема мови про ніякі протинімецькі санкції. Не лише підхід Англії до Німеччини поважно ріжниться від галасливої москво-французької кампанії, але навіть Чехословаччина і Туреччина відмовляються сліпо йти за Москвою проти Німеччини. Французький уряд демонструє проти Німеччини і п. Флянден виїзджає до Парижа, щоб не стрічатись з Ріббентропом, але одночасно безперечно відбувається в Льондоні деяка мобілізація протимосковських сил Европи.

Цього факту українці байдуже поминути не повинні. Мобілізація моральних сил попереджає чи йде в парі з гуртуванням всяких інших сил, а поневолені нації СССР належать до найзначніших сил, що проводять боротьбу проти Москви. Маємо враження, що швидко будуть цікавитись голосами представників отих поневолених націй більше, ніж колинебудь.

М. Данько.

З польської преси.

„Будування на невідомій".

„Век Нови" з 21. ц. м. поміщує під повищим наголовком передову статтю, яку ближче пояснює підтитул: „Нормалізація відносин у Східній Галичині та статистика". Автор виходить від ствердження, що рівнорядно з дискусією про нормалізацію польсько-українських відносин виринула справа польського стану посідання. „Не підлягає ніякому сумнівові, що голоси, особливо ворожі ідеї компромісу й добачуючі в ньому майже зраду національних інтересів пливуть з неспокою та почуття слабости, з остраху, що політичний і господарський поступ українців поглибить і прискорить процес розпливання польських сил і занику польської активности у Східній Галичині".

Автор запитує, чи може дійсно українські публіцисти кажуть правду, характеризуючи ті польські голоси як прояв істерії і манії переслідування. І тут покликується на статистику національного стану українців і поляків, наведену у варшавськім журналі „Наруд і Паньство" (орган санаційної групи „направячи"). Висновки тої статистики такі: „Впродовж кількадесяти літ стверджуємо, що римо-католицьке населення у Сх. Галичині постійно росте, збільшує свій відсоток, греко-католицьке постійно — зменшує, мойсеєве віроісповідання виявляє ломану лінію, але від 1890. р. теж іде вділ". На підставі тої статистики поляки зпова Галичини (каже автор) мають право казати: „Чого властиво хочете? Чого лякаєтеся? У тій, нібито загроженій Східній Галичині, ваші сили релятивно і безоглядно — ростуть". Однак автора та статистика не вдоволяє. Він вичислює кілька причин, через які дотеперішній процес асиміляції українців уже припинився (відпала еміґрація, боротьба українців проти мішаних подруж, не буде великої кольонізації, зріст свідомости повоєнних українців) і тому вважає останню статистику ще не міродайною. Зате автор хотів би знати, як представляється стан посідання у тих царинах: земельна власність, міські нерухомости, ремесло і торговля, врешті свобідні професії. Чи у тих ділянках поляки відсотково тратять, чи теж зискують? Відповіди автор не дає, бо нема відповідної статистики. І ось — накликує таку статистику творити, бо годі — мовляв — найти синтезу без підставових елементів, є тими підставовими елементами є знання дійсного стану, оперте на безоглядно вірних статистичних цифрах

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за спокій душі бл. п.
ВОЛОДИМИРА РУСИНА
студента прав
відправиться в понеділок 23. березня 1936. в год. 9-ій рано в церкві Успенія Пр. Богородиці (Волоска) при вул. Руській, на яке запрошують

Родичі.

Неґус кермує обороною.

ГЕРОЙСЬКА ПОСТАВА ГАЙЛЕ СЕЛЯССІЕ.

ВАРШАВА, 20. 3. ПАТ. На підставі інформацій з ріжних джерел ПАТ оголошує такий комунікат про положення на фронтах 19. ц. м.: Згідно з вістками з французьких та англійських джерел між Амба Аляджі й озером Ашанґі, йде бій далі. **Абісинці твердять, що їхні війська, якими особисто кермує неґус, зможуть хоч би хвилево зупинити італійську офензиву на тому відтинку.** На огаденському фронті, італійці приготовляють офензиву. Райтер подає, що неґус, який особисто кермує операціями на північному фронті, працює по 20 годин денно. Не зважаючи на безнастанні бомбові атаки італійської артилерії й літаків, він появляється все у найбільш загрожених місцях, кермуючи особисто боєм.

ЛЕТУНСЬКА АКЦІЯ.

В Аддіс Абебі повстав переполох на вістку, що три італійські літаки летять у напрямі столиці. Небавом одержали телефонограму з Алата, що італійські летуни завернули на південь. Над Гарраром і Даґабуром появилося 7 італ. літаків. Згідно з італійськими джерелами, на південному фронті дуже жива летунська акція. Мета акції: перешкодити концентрації військ раса Насібу на лінії Деґаґомбедо—Даґан

ЗАБОРОНИЛИ ВЖИВАТИ РАДІО.

АДІС АБЕБА, 20. 3. ПАТ. Члени уряду виголосили у ріжних сторонах міста промови, у яких взивали населення не вірити вісткам, які ширять італійські агенти. Рівночасно заборонили уживати радіоапарати.

М. ВОЗНЯК.

Чи дійсно „невирішена справа"?

Реферуючи працю д-ра Юзефа Ґоломбка про Кирило-Методіївське Братство в фейлетонах 62. і 63. чч. „Діла", згадав д-р Евген Грицак в останньому фейлетоні про „невирішену досі справу" авторства „Книг битія українського народу". З уваги, що така думка повторюється частіше чи то друком, чи в устній формі викладу, вважаю за потрібне дати декілька пояснень до цієї справи.

Сумнів у науці дуже корисна річ, якщо він стає вихідним пунктом для дослідів, що ведуть до нового освітлення, відкриття нових фактів чи інших наукових здобутків, але шкідлива там, де марнує людям час, чорнило й папір. У приложенні до „Книг битія" сумнів може довести майбутнього їх дослідника до неодного цікавого й цінного спостереження чи ствердження щодо їх ідеольоґії, джерел, повичок, складових частин тощо. Одначе коли хто висуває сумнів, чи дійсно вийшли з під пера Миколи Костомарова „Книги битія українського народу" в тій формі, в якій вони нам сьогодні відомі, мусить наперед критично збити обидві свідоцтва, на підставі яких уважають сьогодні „Книги битія" за твір Костомарова.

Перше свідоцтво походить від Панька Куліша. Під враженням смерти Костомарова він написав свої спогади про покійника й опублікував їх у четвертому томі двотижневика „Новь" із 1885. р. п. з. „Воспоминания о Николае Ивановиче Костомарове П. Кулиша". В шостому розділі своїх спогадів оповів Куліш про те, як він із початком 1847. р., їдучи за кордон, був у Києві й провів декілька незабутніх годин із Костомаровим, що дуже змінився за час неприявности Куліша в Києві. Далі йде в спогадах Куліша зміст київських розмов Куліша з 1847. р. й після того таке ствердження: „Але Костомарів не признавався мені, що в моїй неприявності він написав по українському так звану „Книгу Битія Українського Народу", наслідуючи відомий і так само нестійний твір Міцкевича. Копію з цього невеличкого рукопису зробив для мене хтось із наших спільних приятелів і, разом із нецензурними віршами Шевченка, вручив мені перед моїм від'їздом до Варшави при прощанні на пам'ятку" (с. 67.). Те, що Куліш написав тут про „Книгу Битія" замісць про „Книги Битія", не зменшує вартости його свідоцтва, коли взяти під увагу віддаль часу між 1847. і 1885. р.

Тому, коли в якого дослідника зродиться сумнів про авторство Костомарова „Книг битія", мусить поперед усього науково доказати, що Куліш свідомо чи несвідомо написав неправду, роблячи з Костомарова автора „Книг битія" і то у вінку на могилу товариша спільних думок, суперечок і ідейних поривів у молодості.

Та ми маємо власне признання Костомарова щодо свого авторства „Книг". У Москві 1922. р. (отже в рік по моїй публікації про Кирило-Методіївське Братство з 1921. року) вийшла перша повна „Автобіографія Н. И. Костомарова", подиктована дружині. В четвертому розділі подиктував Костомарів між іншим ось-що: „Коло цьогож часу я написав невеличкий твір про слов'янську федерацію, стараючися присвоїти біблійний тон щодо стилю. Цей твір я прочитав Гулакові; він дуже подобавсь йому, і він (Гулак) скопіював його собі, а потому, як я довідавсь пізніше, показав студентові Петрову. Білозерського не було вже в Києві; він виїхав до Полтави на посаду вчителя в кадетському корпусі. У нього була також копія цього твору" (с. 196). До речі, при словах Костомарова про біблійний тон його твору так і виринає думка, чи саме цей біблійний тон і не спричинив назви „Закон Божий", під якою фіґурували „Книги" в часі жандармських допитів.

А що „Закон Божий" і твір, до написання якого признався Костомарів, це одна й та сама річ, доказ цього маємо в четвертому розділі спогадів Костомарова, подиктованих дружині. З приводу того, що царська жандармерія назвала твір Костомарова „Законом Божим", подав автор спогадів таку примітку: „Це був рукопис, який забрав у мене помічник куратора й знайшов крім того в інших копіях у Гулака й Білозерського; але чому він названий „Законом Божим" і хто назвав його таким робом, мені й досі невідомо, бо й про таку назву почув я перший раз у III. відділі" (с. 204).

Згаданий помічник куратора це Юзефович. Оповідаючи про його ганебну ролю в часі трусу у великодню пятницю 1847. р., диктував Костомарів своїй дружині: „За свої папери в кабінеті мені не було чого боятись, та я пригадав собі, що в кишені мого верхнього пальта був чорновий напівподертий рукопис того твору про слав'янську федерацію, який я ще в часі свят дав Гулакові для переписання" (с. 197). Коли ґубернатор звалив донос на Гулака й показав Костомарову рукопис, в якому була мова про майбутню злуку славян, про той час читаємо у спогадах Костомарова ось-що: „Я не знаю цього рукопису, — сказав я. Але чорновий рукопис, який забрав у мене помічник куратора, був передо мною, щоб збити мої слова: доказ був напоготові" (с. 198).

Дальші цитати зайві. Сумлінний дослідник не поставить вище зізнань заляканого обвинуваченого від добровільного спокійного оповідання старого історика, що далеко відійшов від молодечих ідеалів.

І знов треба сказати, що дослідник має право сумніватись, чи Костомарів подиктував свідомо чи несвідомо правду, чи ні, але він мусить науковими арґументами збити свідоцтво самого Костомарова. А до того часу — лишиться Микола Костомарів автором „Книг битія українського народу" в тій формі, в якій маємо їх сьогодні

Моє свідоцтво про чортківську офензиву.

Саме чотири роки тому, я надіслав нашим львівським часописам більшу статтю, в якій я зясував правдиво справу чортківської офензиви, та в загальному чорні дні УГА. На жаль, в той час не могла бути ця моя стаття з деяких мотивів опублікована.

В новіших часах появилося на сторінках краєвої та еміґраційної преси декілька статтей на цю тему. Після їх прочитання не хотів я покищо висловлювати ще своєї думки та погляду, бо не хотів, щоби хтонебудь міг підсувати мені спеціяльно особистий інтерес „бажання приписати собі щось з цієї історичної події“.

Одначе остання стаття пор. Гр. Микетея, опублікована в „Ділі“ з дня 9. III. ц. р. примушує мене, а саме з огляду на її дух, який може мати тільки ще більший вплив на зріст хаосу в цій справі, подати і своє становище та висвітлення в цій, так поважній справі.

Автор статті „Правдива правда про чортківську офензиву“ наводить, що правда, в цій своїй статті доволі джерел, але висвітлення та висновки перекреслюють до тої міри історичні факти, що вони не відповідають дійсности. Стверджую, що я є далекий від того, щоб робити якінебудь закиди авторові, бо вірю, що він дійсно, як кожний з нас, бажає висвітлення правди. Якщо це йому не повелося, то я особисто вбачаю причину цього між іншим *в необзнайомленні з інтимною оперативною роботою чільних представників Н. К. У. Г. А. і зі звязаністю цієї роботи з вимогами Н. К. У. Г. А.*

Як доказ про своє твердження наводить один тільки факт, на який покликується пор. Микетей, а саме, що в цій справі досі мовчить одиноко ген. Курманович. Видно, що авторові повищої статті невідомо, що ґен. Курманович сказав у цій-же справі, а саме в статті з паризькому „Українському Слові“ в ч. 90 з м. р. Це значить, що дійсність є інша, ніж як це запевняє пор. Микетей.

Ось що каже ґен. Курманович у своїй згаданій вище статті: „Командант Української Галицької Армії Павленко та я мали, в передбаченні зеріввої боротьби, плян відтягнення армії за Дністер, у протиставленні до вимушеного відвороту на схід; а коли цей плян не був принятий, ми подались до димісії. Одначе уряд димісії не приняв. Не зважаючи на всі зусилля Начальної Команди та найбільші жертвенности військових частин, події приняли згаданий оборот. Ґенер. Павленко заступив ґен. Греків, а мене майор Штіпвіц. *Тут хочу, без входження в дальші подробиці, зовсім рішуче ствердити, що чортківську офензиву треба приписати тільки ініціятиві ґен. Павленка*“.

Властиво кажучи, можна булоб всю цю справу на цім і покінчити. Але мені йде про те, щоби вже раз на завжди справу чортківської офензиви висвітлити та устійнити. Тому пригадаю ось такі факти:

В памятні дні, а саме в днях 5.—8. червня 1919. р. справа представлялася так: внаслідок студії оперативної ситуації з дня 6. V., а з приводу запропонованого мною протинаступу, та з огляду на радикальну зміну цілковитої ситуації на фронті, мав начальник штабу виїхати дня 7. VI. на фронт, з метою, поінформувати вищі штаби про нові наміри Н. К. У. Г. А. Дня 7. VI. коло 12. год. ґен. Греків і я чекали в штабі Н. К. на поворот полк. Курмановича. По 12. год. дійсно явився полк. Курманович і подав невідрадний реферат про обставини на фронті, який не відповідав абсолютно офензивним намірам Н. К. На основі цього реферату ґен. Греків негайно на місці *передав мені командування Армії з диспозицією перевести армію за Збруч*, а сам, мовляв, поїде до уряду і формально зголосить свою димісію, що і зробив. Щож торкається полк. Курмановича, то з огляду на його стан здоровля та на його прохання, я дав йому відпустку. Згідно з його порадою заступив його місце майор Льобковіц.

Кілька хвилин пізніше був я в оперативному штабі і особисто видав *наказ про загальний протинаступ*, беручи під увагу несподіванку для ворога та перевагу наших артилерійських ресурсів.

В 2. год. пополудні я підписав той наказ, який підписав також виконуючий обовязки начальника штабу майор Льобковіц. Цей документ мусить бути в архівах штабу Армії.

Від самого ранку 8. VI. мене інформували про досягнені успіхи на фронті; в полудне, спільно з моїм адютантом пор. Кочуржуком, що пізніше поляг в зимовому поході на полях В. України, був я на фронті в штабі групи полк. Вольфа, спільно з ним обїхав місця боїв, приняв рапорти і звіти про трофеї, видав дальші директиви і щойно вечором вернувся до місця постою Н. К. Тут щойно я довідався про нове призначення ґен. Грекова.

Опускаючи командування У. Г. А. та відїзджаючи на інше місце призначення та чинности, я подав урядові З. О. У. Н. Р. письменний звіт про події з 5—8. VI., який то документ також мусить бути в архіві. З цієї причини та з огляду загальної військової тактики, я мав право видати наказ подяки І. і II. корпусові У. Г. А. за блискучу перемогу. Тому я особисто вдячний пор. Микетеві, що він цю подяку у своїй статті зацитував. Так в дійсності виглядає моє свідоцтво в справі чортківської офензиви.

Ґен. Курманович був докладно поінформований про подробиці всіх тих подій, тому іншого ствердження, ніж те, яке він дав у своїй статті, дати не міг.

Щодо ріжнородности так званих богатьох проєктів, на які натякає пор. Микетей, то і мені добре відомо, що такі були і що зверталися не тільки проти чинних осіб У. Г. А., але також і проти подібних осіб в Армії У. Н. Р. Але це не має ніякого значіння для справи чортківської офензиви.

Тут мушу ствердити, що і ґен. Греків вже перед тим проявляв декілька разів свою ініціятиву, на жаль, не своєчасно і з цієї то причини я не міг її акцептувати. Одначе в таких важних стратеґічних справах не має значіння тільки один прояв ініціятиви, якщо нема відваги перевести її в життя та взяти за неї повну відповідальність.

А тепер мій запит: Чи була чортківська офензива для мене несподіванкою, як це дозволив собі твердити у своїй статті пор. Микетей. Я переконаний, що після рішучого ствердження ґен. Курмановича, мого свідоцтва та заяви в цій справі інших солідних авторів, кожному стане ясно, що твердження пор. Микетея не відповідає правді. Подібно мається справа щодо мого мітичного усунення зі становища Начального Вожда У. Г. А. На основі чого пор. Микетей прийшов до подібного висновку, мені, на жаль, тяжко додуматися. У всякому випадку в мене ніколи не було ані думки розвязувати У. Г. А., а ще більше, щоб з неї творити партизанські відділи. Я все стояв на становищі, щоб з нереґулярних частин творити реґулярну армію. Далі дивує мене, що взагалі пор. Микетей міг щось подібного твердити, коли починаючи боєм під Ходоровом на становищі Начального Вожда У. Г. А. був ґен. Греків, від якого і залежало би розвязувати, чи не розвязувати У. Г. А.

Щож торкається наведених у статті приказів полк. Курмановича, то вони були на місці, а він дати їх міг, згідно з попереднім порозумінням або з ґен. Грековим, або зі мною, бо між нами була повна і тісна співпраця. Крім того не треба забувати, що полк. Курманович був в той час не тільки начальником штабу Н. К., але також *виконував обовязки Військового Секретаря, яка то функція надавала йому право видавати подібні накази.*

Дальше заявляю, що даючи це своє свідоцтво, я далекий від того, щоби бодай щось „приписати собі з тієї історичної події“, бо по весь час своєї служби Рідному Народові, я завжди і виключно мав на меті загальне його добро, до осягнення якого я завжди поступав згідно зі своєю совістю та моїм розумінням обставин часу і можливостей. Чортківська офензива що правда належить до світлих моментів історії УГА. Але під моїм дволітнім командуванням відбулося більше важливих і більше щасливих операцій, з більшими результатами та трофеями, ніж була чортківська перемога.

Підсумовуючи все те, дозвольте ж і мені під адресою тих, що з тих чи інших мотивів, вносять хаос в історію наших визвольних змагань, саме мені, що перебув 10 літ на війні, та до української справи прийшов зі солідною репутацією, відзначений Юріївським хрестом за бій, незагоївши ще своїх ран, зробити за прикладом франц. ґенерала такий запит: „Хто відповідав би, якби чортківська офензива булаб окінчилася катастрофою?“ Я ніколи не можу заперечити, що з полудня 7. VI. до вечора 8. VI. 1919. р. я був знову як командуючим, так і виконуючим обовязки начального вожда У. Г. А.

М. Омелянович-Павленко.

З української преси.

З СОВІТАМИ, ЧИ З ПОЛЬЩЕЮ?

Перед нами тижневик „*Новий Час*", що виходить у Дітройті в Америці; число з 27. лютого ц. р. На передовому місці п. Іван Кузь порушує проблему, з ким по дорозі українцям в їх державницьких змаганнях. Автор твердить, що „на наших очах заповідається світовий переворот", а осередком його буде Україна, бо, на думку автора, і Німеччина і Польща і Совіти однаково думають про Україну. Застановляючись над тим, по якій стороні мають станути українці, автор гостро виступає проти москалів, яких називає монголами, та подає цікаві інформації про московсько-комуністичну пропаганду в Америці.

„Совітські монголи" — пише він — дали „указ", щоб за всяку ціну спинити зближення українського і польського народу. Від кількох місяців наймити-кореспонденти пишуть, як то зле українцям живеться під Польщею. За хабарем московсько-нюйорських агентів появляються відозви, в яких апелюють до всяких українських організацій, товариств, політичних клюбів, а навіть до церковних громад на американській землі, щоб ті боролись з польським фашизмом, скликали віча, контреси і протестували проти польської політики. По українських громадах появилися московські наймити, які вмовляють у них, що Польща є найбільшим ворогом українського народу.

Сам автор висловлюється за польсько-українським зближенням. Доповненням його інформацій є ті вістки, що різними дорогами доходять до редакції „Діла" і до УНДО про надзвичайно інтенсивну і скріплену агітацію комуністів на всіх наших землях. Справді ще ніколи не була така сильна, як саме тепер, комуністична пропаганда. „Діло" у свому часі вже алярмувало українське громадянство про зріст комуністичних настроїв. Цей алярм піддержала деяка частина польської поважної преси. Ствердив зріст комуністичної акції і міністер внутрішніх справ Рачкевич у своїй буджетовій промові. Але, на жаль, нічого поза поліційними репресіями не робиться, щоб усунути причини самого зросту комуністичних настроїв. Як бачимо з інформації американського часопису, агітація московських комуністів серед українців ведеться в широких розмірах по цілому світі, а арґументів для пропаґанди комуністам, на жаль, не бракує.

Нагороди пильности у школах Совітської України.

Наркомос України видав розпорядок про наділювання школярів „похвальними грамотами" за гарні поступи в науці. Щоб таку „похвальну грамоту" дістати, мусить учень чи учениця мати ноту „відмінно" (себто відзначаючо, чи пак дуже добре) з української і російської мови та літератури, з математики і з поведення. З інших предметів може мати ноту „добре".

За постійні українські авдиції у львівському радіо.

Акція українського громадянства Краківця.

Представники українських культурно-освітніх і господарсько-кооперативних установ та чільні громадяни (не лише українці!) містечка Краківця, яворівського повіту, вислали до дирекції Польського Радія у Варшаві меморіял з доманням, щоб львівська радіостанція надавала теж українські авдиції, 2—3 години денно. Підписані — читаємо в меморіялі — звертаються безпосередньо до дирекції Польського Радія у Варшаві тому, що дирекція львівської радіостанції виясновала відсутність українських авдицій тим, що програми укладає варшавська дирекція і від неї виключно залежить, які авдиції надаватиме радіо. Підписані пригадують, що львівська радіостанція надає час до часу у греко-католицькі більші свята Службу Божу з церкви та один раз або двічі на місяць музику чи реферат на українські теми, але реферат тільки в польській мові. Зате львівська радіостанція заповнює свою програму мурииською музикою, трансмісіями закордонних стацій і нецікавими гутірками, щоб лише не було часу на українські авдиції. І виходить такий дивогляд, що українські радіослухачі ловлять радіоапаратами українські авдиції із закордонних радіостацій, очевидно не лише большевицьких, але також чехословацьких, мадярських, німецьких, бельгійських, голяндських та інших.

Але і ці нечисленні українські авдиції, які надає львівська радіостанція, мають такі недомагання: львівська радіостанція не надала дотепер ні одного більшого українського музичного або драматичного твору; прелегенти не знають часто ні культури ні життя українського народу, подають невірно й освітлюють тенденційно життя нашого селянства (нпр. реферати про Гуцульщину); спікери знущаються над українською мовою, бо перекручують не лише наголовки музичних творів, але що більше, дуже часто заповідають, що це не українські музичні твори, а російські.

Підписані стверджують, що нема такої закутини землі, на якій радіостації так легковажили би потреби місцевого населення, як це робить львівська радіостанція, не зважаючи на те, що в Сх. Галичині українське населення живе у більшости, а українців радіоабонентів є коло 30 відсотків.

Тому підписані висунули такі домагання до дирекції Польського Радія у Варшаві: Львівська радіостанція призначить бодай 2—3 години денно на українські авдиції. Прийме бодай одного спікера українця та український персонал. При укладанні українських авдицій слід засягати порад визначних українських композиторів, культурно-освітніх діячів та представників установ. Українські авдиції причиняться до взаємного пізнання обох народів і до взаємної пошани. Вкінці українські авдиції притягнуть багато нових українських абонентів.

ВАЛЬТЕР СИЛЬВЕСТЕР.

Ідеальна жінка.

Шмідель глянув на себе у дзеркалі з похмурою міною і пробурмотів: „Отже завтра я кінчу 50 літ". Лице мав рожеве, був високий, тільки на скранях його волосся почало сріблитись. „50 літ і все ще самотний!"

Журило його це дуже. Щороку в день уродин мав ту саму журбу. Прийшло йому на думку, що знову минув рік і йому не вдалось найти відповідної жінки. Думав мелянхолійно: „Чому ніодна мене не хоче! Досить добре виглядаю, маю добре матеріяльне становище і добрий характер". Шмідель мав про себе занадто лесну думку! Та думка, що завтра кінчить він 50 літ, довела його до рішучої постанови. Він сказав собі, що дасть до ґазети оголошення

*

Здивувався Шмідель дуже, коли на його подружній анонс дістав він усього три відповіді. Можливе, що вибрав невідповідну ґазету або оголошення склав незручно — всеж уявляв собі, що на нього паде дощ листів із ніжним жіночим почерком. На столі лежало тільки три.

Серце йому билось, коли відкрив першу коперту. Лист був на рожевім папері і мав фіялковий запах. Шмідель втягнув з насолодою ці пахощі і почав уважно читати. Фіялкова дама писала:

„ВПане! Ваше оголошення прочитала я з великою втіхою. Я є саме тою, за якою Ви шукаєте..."

Серце Шміделя почало битись ще живіше.

„Я тужу за домашнім огнищем так само сильно, як Ви. Моє серце чекає віддавна на ту хвилину, коли могло би відпочити на сильних мужеських грудях. Я люблю музику та поезію. Мушу Вам теж признатись, що сама трохи пишу поезії, хоч досі ніяке чуже око не бачило ще плодів моєї Музи. Чекаю нетерпляче на Вашу відповідь. Мушу Вам іще додати, що маю 32 роки. Маю біляве волосся, але таке, про яке поети кажуть, що воно блищить як дозріле колосся, — я — струнка. Гадаю, що і Вам подобається струнка лінія. Всього кращого! Жду нетерпляче на Вашу відповідь, на посте рестанте Х 3."

Після цього взяв він за другий лист уже без великого зацікавлення. Друга кандидатка писала: „Я — зразкова господиня і вмію знаменито варити. На мою думку, це для кожного мужчини найважніша справа. У хаті, де я веду порядки, нема ні порошинки, ніодної подертої скарпитки".

Шмідель мимохіть звів свій погляд на стіл, де лежала ціла верства пороху і пригадав собі діри у своїх скарпитках. І подумав: „Тамта не згадувала нічого про те, чи вміє варити. Тяжко вибирати..."

Майже не мав охоти читати третій лист. Листовий папір був елеґантний, письмо велике й енерґійне. Третя кандидатка писала:

„Я — тип спортової жінки, але, річ ясна, не втратила нічого із своєї жіночости. Я вмію насолоджуватись життям і вмію находити в ньому щораз то нові цікаві сторінки. Найважнішою річчю для заміжнього мужчини вважаю добрий гумор і здоровля. Той, хто вибере мене за товаришку свого життя, не пожаліє цього..."

Шмідель уявив собі гарну стать у спортовому одязі, з коротким волоссям, поруч якої він іде на прогульку. Його живіт зник і він виглядає на десять літ молодше. Прикмети цієї жінки теж йому дуже подобались і він почав іще раз вагатись.

Після задуми сів до стола і написав три листи, такого самого змісту, запрошуючи всі ці три жінки до цукорні, на ту саму годину. Він знав, що в такій порі у цукорні нема майже нікого. „Тому, що ніодна з них мене не знає, я нічим не рискую. Присяду попросту до тої, яка мені найбільше припаде до вподоби".

Така розвязка йому дуже подобалась. Він був навіть гордий, що таке придумав. Водночас мусів признатись перед собою, що досі не здав собі ясно справи, який тип найкраще відповідає його характерові.

Точно в означеній годині ввійшов до цукорні. Він убрався дуже дбайливо, щоб його майбутня жінка не могла найти на ньому ніякої недостачі. Здивувався він дуже, коли в цукорні побачив тільки одну даму. Вона так прихильно всміхнулась до нього, що він рішив таки зараз відкрити своє інкоґніто. Чемно вклонився і хотів присістись, але аж підскочив, побачивши, хто це. Це-ж була його бюрова секретарка, панна Бранд. Він хотів уже відійти обурений, але Кете Бранд, затримала його:

— Не маєте чого втікати, пане Шмідель, ви не помилились. Ви умовились тут зі мною.

Шмідель почував себе ніяково.

— Це мабуть якась помилка, — почав він пояснювати, — я умовився тут з одною дамою чи точніше кажучи не з одною.

— Тільки з трьома, — відповіла панна Бранд — а ці три дами, не гнівайтесь це — я, в одній особі. На часописі, що лежав у бюрі, ви підкреслили своє оголошення червоним олівцем і я догадалась, що це Ви його дали.

— Так? — відповів Шмідель роздратований — то ви написали ці три листи до мене? Нащо?

Дівчина відповіла мягким притишеним голосом:

— Пане Шмідель! Я знаю вас уже пять літ і знаю всі ваші слабощі. Знаю теж, що вам бракує і жаль мені було би, якби ви попали в руки якоїсь невідповідної жінки, негідної вас...

Щойно тепер Шмідель запримітив уперше, що його секретарка є справді гарненькою дівчиною.

*

Коли багато пізніше спитали раз Шміделя про його жінку, він відповів гордо: „О, це виняткова жінка! вона представляє в собі три ріжні жіночі типи гармонійно в одній, з найкращими їх прикметами!"

Перекл. в. г.

Богослуження за душу Тараса Шевченка на Волині.

В неділю 15. ц. м. архиєпископ Олексій відправив у Кремянці жалібне богослуження за душу Т. Шевченка. Одночасно в Луцьку відправив жалібне богослуження за Шевченка єпископ Полікарп.

Арештували священника і голову читальні „Просвіти".

ПАТ повідомляє:

У Підмихайлівцях, рогатинського повіту, підчас академії в память Т. Шевченка українських священик *о. Степан Басляднинський* з монастиря Василіянок виголошував промову. Промова мала підбурюючий характер, причому промовець обминув цензурований текст. *Поліція перервала академію, а о. Басляднинського арештувала й передала городському судові в Бурштині. Прокуратор потвердив слідчий арешт.*

Ми дістали такий допис у цій справі:

„Дня 10. березня чит. „Просвіти" в Підмихайлівцях уладила велике свято в память Т. Шевченка. В церкві була співана Служба Божа і парастас. Співав підмихайлівський хор під управою п. Евгена Маркова. Народ горнувся до церкви мов на Великдень. В год. 7-ій вечором *о. С. Басляднинський* відправив панахиду перед уставленою могилою по середині церкви. Почесну сторожу держали два молоді хлопці. Підчас проповіди о. Басляднинського народ плакав. По панахиді мала відбутися академія з рефератом і деклямаціями, але поліція заборонив і розігнав людей. Чергового дня поліція перевела основну ревізію та арештувала о. С. Басляднинського і Рудольфа Вульчина, голову чит. „Просвіти".

156 трупів виловили з американських рік.

ВАШИНГТОН, 20. 3. ПАТ. Столицю Злучених Держав навістила повінь, якої не памятають від 1889. р. Мости між Вашингтоном і Вірджінією зірвані. Ріка Потомек пливе з незвичайною скорістю, *затоплює береги і змітає людські оселі.* Звичайно спокійна ріка робить враження *бурхливого моря.* Всяка плавба неможлива. Влада переносить акти з нижче положених дільниць до будинків, яким не загрожує повінь. В Пітсбурґу вода залляла торговельну дільницю; майже 1000 членів народньої ґвардії рятує жертви повені, заводить лад на залитих водою теренах. У Вірджінії ріка Огайо залила ввесь острів, при чому згинуло 25 осіб. Міста Гендлі, Сетерленд евакуовані. Води заливають цілі міста. През. Рузвельт видав відозву, щоби на поміч жертвам повені зложити 3 мілїони долярів, бо *200 тис. осіб опинилося без даху і хліба.*

НЮ ЙОРК, ПАТ. На підставі офіційних обрахунків, число жертв повені виносить понад *300 тисяч осіб.*

Рівень води в Джанставни і в околиці Пітсбурґу став зникуватися. Зате рівень ріки Огайо дальше зростає. Багато міст, що лежать над берегом Огайо, під водою. Вони не мають ґазу, світла й води до пиття. *Геррісбург, головне місто в Пенсильвенії зовсім залите водою. Втрати обчислюють на 150 мілїонів долярів.*

Новий договір у Льондоні.

Співпраця ґенеральних штабів В. Британії, Франції, Бельгії та Італії.

ПАРИЖ, 20. 3. ПАТ. Авас подає подробиці договору між Францією, В. Британією, Бельгією та Італією. Договір складається з 9 статтей, 2-ох додатків і листа та ділиться на дві частини. В першій частині льокарнеські держави приймають до відома рішення ради Ліґи Націй про нарушення Німеччиною версайського і льокарнеського договору. Згадані чотири держави стверджують, що їх обовязує далі льокарнеський договір. Одночасно висловлюють необхідність, щоб ґенеральні штаби умовилися у справі виконання взаїмної допомоги на випадок нападу. Далі чотири згадані держави устійнюють, що годяться звернутись до Німеччини з пропозицією, щоб гаський трибунал вирішив справу суперечностей францусько-большевицького договору з льокарнеським договором. Одночасно запитують, чи Німеччина прийме рішення гаського трибуналу. Аж до часу, доки гаський трибунал видасть рішення, 4 держави пропонують такі тимчасові охоронні засоби: вдержати в Надренії теперішній стан збройних сил, який подав німецький уряд; вдержати теперішній стан парамілітарних і летунських сил у Надренії; міжнародні збройні сили, зложені з війська держав, які загарантували льокарнеський договір, обсадять смугу на просторі 20 км. на схід від кордону Франції і Бельгії; створити міжнародну комісію, яка наглядатиме над виконанням цих розпорядків.

Якщо німецький уряд згодиться піддатись рішенню гаського трибуналу і виконати згадані охоронні розпорядки, тоді дійде до переговорів з Німеччиною у справі пропозицій канц. Гітлера з 7. березня ц. р., а саме у справі договору про ненапад на 25 років. Метою цих переговорів довести до зміни правного стану в Надренії і заступити льокарнеський договір новим договором взаїмної допомоги.

Друга частина торкається ради Ліґи Націй та обіймає такі пропозиції: рада Ліґи Націй займеться скликанням міжнародньої конференції з метою зорґанізувати збірну безпеку, пристосувати ст. 16. до обмеження зброєнь і поширити господарські взаємини. Ця конференція займеться теж справою повороту Німеччини до Ліґи Націй.

Перший додаток обіймає проєкт резолюції ради Ліґи Націй з осудом одностороннього нарушення зобовязань з дорученням, щоб рада опрацювала розпорядки проти такої акції. Другий додаток обіймає лист В. Британії та Італії до представників Франції і Бельгії з запевненням поробити необхідні заходи, щоб на випадок несправокованого нападу, запевнити безпеку Франції та Бельгії, якщо Німеччина відмовиться сповнити вище згадані вимоги.

ТАЙНА ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКА УМОВА?

БРЮСЕЛЯ, 20. 3. ПАТ. Вістку, що її подав тутешній „Міді Журналь" про заключення тайної польсько-німецької умови, польське посольство рішуче заперечило в брюсельській пресі.

ШУРИН НЕГУСА ВБИТИЙ.

АДІС АБЕБА, 20. 3. ПАТ. Нині прилетів тут літаком із провінції Сідамо дедж. Бальча на воєнну нараду. Згідно з вістками із північ. фронту один із командантів Бідводед-Маконен згинув в останньому наступі на північ від Амба Аляджі, поцілений бомбою із італійського літака. Маконен був оженений з одною із цісаревих сестер і належав до абісинських командантів, що скінчили европейські військові школи.

14 РОБІТНИКІВ ЗГИНУЛО У ЗАЛІЗНИЧІЙ КАТАСТРОФІ.

КАЙРО, 20. 3. ПАТ. Минулої ночі біля села Некля вантажний поїзд ударився з великим автом, що везло робітників. 14 робітників згинуло. 17 було ранених.

Вийшли на волю.

В понеділок 16. березня ц. р. вийшли на волю зі самбірської вязниці такі політичні вязні: Роман Отебельський зі Самбора, Степан Сороківський, Василь Волощак і Володимир Кульчицький — всі три з Луки, Нечипор Петро з Волощі та Василь Артимович з Вілині Вел. Всі вони сиділи в самбірській вязниці від 14. грудня м. р. як підозрілі за приналежність до ОУН. Слідство не виказало ніякої вини і тому пустили їх на волю без розправи.

НОВИНКИ.

— **На уфундування вітражу в Успенській церкві** з приводу 70-ліття о. крил. Д. Лопатинського вложили дальше в Адміністрації „Діла"; Ольга і Роман Зарицькі, Вікно к. Грималова, зол. 5.—, д-р Іван Німчук, Львів, зол. 5.—. Разом зложено 247.— зол.

— **Пригадка.** XXXVII. Звичайні Загальні Збори членів Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові відбудуться в дні 25. березня 1936. р. в год. 10-тій передпол., в салі „Української Бесіди" у Львові, вул. Рутовського ч. 22. 1728

— **Вечір духовної пісні в церкві св. Юра.** В суботу 21. ц. м. в год. 7. веч. улаштовує катедральна парохія в храмі св. Юра — вечір духовної пісні. У нас такий вечір є новиною, бо на заході вже давно водиться цей звичай, щоб релігійні пісні виводити у церкві, а не на концертові естраді, яка для релігійної пісні не дає відповідної атмосфери ні настрою. Ось такий вечір улаштовує знаменитий хор святоюрської катедри під орудою дир. п. І. Охримовича з програмою: Яциневич: а) „Слава Богові", б) „З молодости моеї" і в) „Велике славословіє"; Козицького: „З Всенощної" і Стеценка: „Вірую". Згадані твори написані за української влади в 1918 р. в українській мові, у нас будуть виконані вперше. Також новиною буде пісня „Под Твою милость", співана свого часу бл. п. о. Федусевичем, катехитом у Стрию, зраджована на хор Філяретом Колессою. Знаний прекрасний концерт Бортнянського „Господи Боже Ізраїля" закінчить цей вечір. І програма і ціль її — обнова архикатедри, як і низькі вступи-датки, є просто заохотою, щоб послухати релігійної пісні у мистецькому виконанні. Датки за сидячі місця 2 зол., стоячі 1 зол., для молоді 50 сот. Вечір зачнеться точно в год. 7. і тому парохія просить усіх точно прибути. Карти вступу можна набувати від год. 6—10 рано при церкві, від год. 10—12 вполудне і від год. 4—6 пополудні в парох. канцелярії, опісля знову при церкві.

— **Святочний вечір у память О. Новаківського** влаштовує Українське Т-во Прихильників Мистецтва в неділю 22. ц. м. в Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка, Чарнецького 24. Початок в год. 6 веч.

— **Інсценізація життя й діяльности Софії Русової.** Як нас повідомляють, у заповідженій Союзом Українок академії в честь Софії Русової, що відбудеться дня 2. квітня ц. р. в театрі Рожнородностей, одною з найбільш атракційних точок буде інсценізація життя й діяльности Ювилятки. Ця інсценізація у низці ефектовних, світляних та сценічних картин передасть драматично все життя та невсипущу працю нашої Діячки. Цю оставно точку варто буде побачити і тому слід сподіватися, що українське громадянство масово прибуде на згадану академію.

— **Товариський вечір для членів У. Технічного Т-ва** і їх родин відбудеться на передодні Заг. Зборів, сьогодні в суботу год. 7. вечір, у власній домівці при вул. Гродзіцьких 1/І.

— **Академічний вечір у Львові відкликаний.** Тому, що референт д-р Ю. Полянський в цю неділю (22. III.) перешкоджений, заповіджений його виклад на тему „Матеріяльне і духове життя палеольогічної людини" не відбудеться.

— **Вистава торговельної реклями.** Вистава це дидактичний перегляд найважніших засобів реклями — пресових оголошень, барвних афішів і всяких реклямових друків. Цей показ повинен зацікавити найширші кола купецтва і промислу, молодь, що студіює торговельні науки, графіків, пресу і всіх тих, хто інтересується тією новочасною ділянкою торговельного знання. Подробиці на афішах.

— **Шевченко в будапештенськім радіо.** 21-го ц. м. в год. 20.30 можна буде почути радіову авдицію з Будапешту присвячену Шевченкові з нагоди 75-ліття його смерти. Програма цього свята, зорґанізованого літературним товариством „Ля Фонтена" говорить про „українського Петефія", називаючи Шевченка іменем найбільшого мадярського національного поета. У програму входить промова голови товариства Белі Вікара, відчит проф. університету Александра Бонкала, твори Лисенка на скрипку до слів Шевченка (Аліса Такач), Шевченкові пісні (співи Ірини Надь та Золтана Тібора), деклямації Віктора Дердя і Маргарити Сімоефи. Поезії Шевченка на мадярську мову переклали Валентин Варґа, Гіядор Стриптський, Беля Вікар і Арпад Земплень.

— **Зміна шкільних підручників.** Шкільна влада має в найближчих роках перевести ревізію всіх підручників, уживаних у школах у Польщі. Підручники, що одержали офіційну апробату, втратять свій характер, а нові списки, допущені

во шкільного вжитку, будуть устійнені на основі нових конкурсів. Ревізія потриває чотири роки. Наперед зревідують підручники для I, II і V. кл. гімн., що обовязують від осени від 1933 р. і після ферій вийдуть з обігу. На другий рік будуть зревідовані підручники для III. і VI. кл. вселюдних шкіл і II кл. гімн., в 1938 р. VI і VII. кл. вс. шкіл і III кл. гімн., а в 1939 р. найвища (IV) кл. гімн., для якої нові підручники будуть обовязувати в осени ц. р. Комісія, яка переводить ревізію, займеться зміною програм навчання і способом їх реалізації у шкільних книжках.

— **Львівська хроніка.** Властительку склепу Аделю Завислянську засуджено на рік вязниці за те, що присвоїла собі 2.100 зол., які заробила собі служниця Нищишин протягом 10-літньої служби у неї. — Тайний агент приловив на гол. залізничому двірці Песю Кроле з двома клунками комуністичних летючок в українській мові.

— **Влом до церкви.** Невислідженї досі злодії вломилися до церкви в Мацошині (Жовківщина), розбили залізну касу та забрали всю готівку, 450 зол.

— **Влом до кооперативи.** Невідомі злодії вломилися до кооперативи в Кабарівцях пов. Зборів і вкрали товарів вартости 700 зол. Поліційний пес пішов слідом до воєнної гробниці за селом, де злодії скрили частину товару.

— **Краєва хроніка.** Злодії, що вийшли на волю на основі амнестії з вязниці, вислали до перемиського старости та магістрату делегацію. Делегація заявила в імені товаришів, що просить праці, щоби стати порядними громадянами. — Прикордонна сторожа підчас ревізії у мельника Л. Брунегрaбера в Рудках найшла 2 кг. запальничок, перепачкованих із закордону. — У Самборі в каварні „Брістоль" Іван Міхна покалічив бритвою свого товариша Ст. Стебельського. — У хаті Бронислави Стшинської в Станиславові при ревізії найшли кільканадцять кг. закордонного тютюну. Арештували проводиря пачкарів Вол. Шалковського. Викрили теж другу ватагу пачкарів, а проводирів ватаги купців Ісаака Дістенфельда і Ісаака Найбергера арештували. Сконфіскували 30 кг. сахарини і 1 кг. камінчиків до запальничок. — У Рожневі пов. Товмач згорів моторовий млин Йосифа Михайлицького.

— **Самоходова катастрофа.** Біля Бидгощі наїхав самохід на придорожне дерево, внаслідком чого шофер Фр. Бурда згинув на місці, нотар Косідовський і слуга тяжко потовклися, а син нотаря, гімназист, помер по дорозі до шпиталю.

— **Торгують власною кровю.** В домі медиків у Варшаві повстав „академічний осередок кроводавців", що перевів торік 287 трансфузій, переливаючи 50.383 кубічних центиметрів крови. Пересічний кошт одного куб. цм. рівнався 69 сотик. Крім того було 35 безплатних трансфузій у скількости 5.260 куб. цм. крови. „Осередок кроводавців" функціонує цілу добу і може до 25 минут доставити кроводавця до трансфузії.

— **Судова скарга за невдатну операцію.** Проти варшавського хірурга д-ра В. Л. ведеться судове слідство під закидом ушкодження тіла й ошуканства. Скаргу внесла жінка одного варшавського архітекта, що нездужала на нирки. Відомий хірург д-р Л. рішив, що треба перевести операцію, щоб усунути каміння з нирок. Хора на це згодилася. Після операції хірург заявив, що усунув тільки один камінь з нирок і передав його хорій на памятку. Одначе хора не подужала і мусіла дальше лічитися та шукати поради в інших спеціялістів. Тоді виявилось, що хірург замилив пацієнтку і затаїв перед нею правду. Бо показалось, що д-р Л. зовсім не знайшов у нирках каменя, зате витяв цілу нирку. А що друга нирка теж хора, то наразив пацієнтку на небезпеку, бо на думку знавців не можна було усувати нирки, коли й друга була хора. Проти д-ра Л. лікарська палата почала дисциплінарну справу, а врешті пацієнтка, спираючись на опінії визначних лікарів, зложила донесення до прокуратури, обвинувачуючи д-ра Л. в тяжкому ушкодженні тіла та ошуканстві. Справа викликала велике порушення в лікарському світі. У звязку з доходженням прокуратура звернулася за опінією до лікарського виділу краківського університету.

— **Ограбили реемігранта з Америки.** В селі Грищині пов. Пінчів три замасковані бандити добулися в ночі до дому Ст. Колодійчака, в якого мешкав 50-літній Антін Сіяк з жінкою Софією, що вернувся недавно з Америки. Бандити стероризували стріляниною домівників, звеліли всім клякнути й обернутися лицем до стіни, а потім зрабували 3.050 долярів, кільканадцять золотих і біжутерію. В часі грабунку жінка Сіяка втікла на під, звідки впала на землю і вбилася. При ній знайшли опісля більшу суму долярів, якої бандити не забрали.

— **Негигієнічні гроші.** Чеський бактеріолог Маріц завдав собі труду прослідити й обчислити скількість бактерій, що находяться на ріжних обігових монетах. Він ствердив, що найбільше бактерій находиться на монетах мідяних і бронзових, менше на нікелевих, а ще менше на срібних. У противенстві до нешкідливих переважно для здоровля бактерій, що покривають сталеві монети, бацилі, які осідають на паперових банкнотах, викликують недуги, і є їх дуже багато. Маріц ствердив теж, що на монетах бактерії живуть до 8 днів, а на банкнотах 75 до 100 днів.

— **Ограбили співачку.** Еспанська кольоратурова співачка Мерцедес Капсір, що відбуває тепер турне по совітській Росії, стала жертвою бандитського нападу. Підчас їзди з Одеси до Києва, добулися грабіжники до II спального переділу й оголомшили її та її чоловіка хльороформом. Опісля забрали їм всі дорогоцінности й гроші. Досі не вдалося поліції попасти на слід бандитів. Співачка Капсір знана з виступів у цілій Европі.

— **20-літна мати 6 дітей.** Жінка одного листоноші в Рейкіявік (Ісляндія), 20-літна Густа Ресслюнд, що вийшла замуж тому три роки, вродила вдруге трійнята. Отже впродовж трьох років стала матірю пятьох хлопців і одної дівчинки. Вона походить із Швайцарії і має близнячку сестру. Управа міста признала їй нагороду в сумі 500 корон.

— **Большевики бояться правди.** Відомий в Америці Роберт Риплі, що в газетах подає постійну рубрику „Вір або ні" (Білів ит ор нат), подорожує по світі, щоб зібрати цікаві й нечуванні речі. Тепер він знову вибирається в подорож довкола світа й хотів теж большевицької візи, щоби переїхати край в большевицькій неволі. Одначе йому відповіли, що не дістане большевицької візи. За причину подали те, що він торік критикував московський большевизм. Тоді Риплі заявив, що на Україні під московськими большевиками вмерли чотири міліони людей голодовою смертю з вини уряду. Він теж назвав Совітський Союз „велитенським пургавзом".

— **Населення Зл. Держав.** Як повідомляють із Вашингтону, цензусове бюро обчислило, що Злучені Держави мали в 1935 р. 127,521.000 населення. Прибуток в населенні був на 4 прц. за 5 років. Коли прибуток буде такий самий в дальших 5 роках, то в 1940 році число населення Америки буде 132 міліони. В минулому десятилітті від 1920 до 1930 приріст населення в Америці був по 1,665.000 душ річно, одначе в цім десятилітті приріст значно зменшився, бо виказує лиш по 904.000 душ річно. За 5 минулих років народилися в Америці 12,420.000 дітей, а померли в тім часі 7,420.000 людей. В тім часі виїхали з Америки 250.000 осіб. Це значить, що осталося прибутку в населенні за 5 років лише 1,740.000 душ. В 1930 році населення було в Америці 122.775.000, тепер 127.521.000. Цензусове Бюро проголосить за кілька місяців теперішній стан населення у стейтах та більших містах.

— **Серце праворуч.** В Ясах інтернували на клініці 24-літнього вояка Г. Заблека. Лікарі ствердили, що серце в нього находиться на правому боці тіла. Його організм поза тим зовсім нормальний і він не має ніяких болів через цю одну аномалію. Явищем зацікавилися лікарі.

— **Новий проект „раю на землі".** Французька преса принесла відозву якогось Моріса Аляра, що хоче бути суспільним реформатором і закупив оподалік Тагіті острів Вана-Вана, на якому задумує влаштувати „рай". На його думку досить купити на цьому острові визначений терен за 15.000 франків, на якому стане за ті гроші гарна вілля, призначена для одної родини, і до щастя нічого більше не треба. Клімат на острові ідеальний, природа чудова, овочі і звірина повно. На берегах находяться лави устриць і перел. Двічі в місяць курсує корабель між островом Вана-Вана і Гаваї. Право поселюватися на острові мають тільки жонаті та батьки родин. Кавалерам вступ туди заборонений.

— **Перебудова Москви.** Як повідомляє совітська преса, в Москві приступають до будови величезної „палати совітів". Будинок подуманий як підставовий стовп памятника під статую Леніна, якої висота доходить до 70 метрів, отже 17 поверхів, а стовп 50 поверхів. Буде це найвищий будинок світа, що буде мати дві амфітеатральні салі, одну на 20 тисяч осіб, другу меншу на 6 тисяч, приміщення на бібліотеку, читальню, авдиторії і т. п. Перед будинком буде влаштоване форум з поверхнею 100 тисяч кв. метрів. Палата совітів створить нову сильвету Москви і подумана як урбаністичний осередок майбутніх хмародерів. Отже червоні володарі Москви ступають слідами єгипетських фараонів і будують новочасну піраміду, тільки не таку тревалу. Людська праця їх нічого не коштує, бо розпоряджають мільйонами невільників.

— **Пошесть грипи.** Половина мешканців Гельсінгфорсу хорує на грипу. Всі школи замкнені, а навіть вуличний рух значно ослаб.

— **Важність вітаміни „Ц".** Помаранчі зменшують недугу шкорбуту. Нездужають нею передовсім немовлята штучно відживлювані, як також всі ті особи, які не мають змоги користати із свіжих овочів і городовини. Недавно відкрито, що дієта позбавлена вітаміни „Ц" спричиняє творення шкорбуту. Вітаміна „Ц", названа в хемії як Антішкорбутовий квас, міститься в полудневих овочах, а передовсім в Яфських помаранчах. Сік помаранчі є нарівні з молоком підставою відживи дитини. Ріжні експерименти довели, що дитина, якої пожива не має вітаміни „Ц" стає фізично ослаблена. Цьому можна запобігти даючи дитині постійно сік з помаранчі. Помаранчі посідають також великі відживні прикмети, про що переконались жінки вживаючи сік із помаранчі як відживу підчас відтовщеневого лікування. Також при гарячці зоручають лікарі сік з помаранчі.

— **Кінні перегони у Берліні.** В часописах була вістка, що майор Левицький здобув першу нагороду на кінних змаганнях у Берліні. Виринає питання, хто причинився до успіху, чоловік чи кінь? Якщо беремо на увагу коня, нагадуємо собі, що кінь кормлений вівсом є здібний до такого успіху. Овес має у собі складники, які дають коневі силу і витревалість. У давніх часах людина доцінювала вартість вівса і тоді була сильна і здорова і не знала, що це недуги передовсім нервові. Якщо перемога у великій мірі залежить від витривалости коня, то ще більше від самої людини. Людина не тільки мусить панувати над власними нервами, а це дуже трудно в добі шаленого темпа і погоні за рекордами. Людина зі знищеними нервами ніколи не здобуде осягів. Тому коли хочемо оминути перевтоми і зміцнити нерви, треба памятати про раціональну відживу і в тім випадку найліпші послуги дадуть вівсяні платки КНОРР.

З театру.

Великий Міський Театр: „ОТЕЦЬ МАРЕК“, драма на 3 дії Ю. Словацького.

Драматична поема на тему барської конфедерації. Герой — священик, що рішна боронити Бару проти москалів, тоді, як шляхта зневірилась безнадійною обороною. Отець Марек робить чуда і то з такою легкістю та наглядністю, як нїодин святий. На його знак тріскає гармата, небо вкривається блискавками, ворожі вояки, коли мають його сікти різками — самі себе січуть, на чуже військо находить пошесть і на його бажання зникає. Поруч нього є в песі ще й друга особа з чудотворною силою — доньке рабина Юдита. Вже не в імені Христа, а грізного Єгови, накликає вона на своїх ворогів всяке лихо, і її, так само, як отця Марка, бояться неустрашні вояки.

На сцені бють дзвони та громи, ревуть гармати, осліплюють нас блискавки, військо йде до атаки, трупи падуть, як снопи, а дієві особи страхітливої трагедії деклямують вірші великого поета. Знаємо, що Словацький — великий поет, але більшість його драм, серед яких, врешті, находимо сцени повні драматичної сили, належать до тих романтичних плодів, які повинні лежати у бібліотеці як матеріял для студій над романтичною добою. „Отець Марек“, хоч має кілька вдатних постатей, зводить усю драматичну акцію до гри надприродних сил, нічим невиправданих. Не помагає тут уява великого поета. Лишається враження як після „Оборони Ченстохови“, написаної гарним віршом.

Вистава тягнеться до год. 11.30. **м. р.**

Дивогляди.

ЩО МОЖНА ПОЧУТИ В РАДІО.

Цими днями французькі радіослухачі були дуже здивовані, коли підчас авидції одної песи з державного театру „Франц. Комедії“ почули вони враз дуже неприємні звуки. Спочатку думали, що це технічна хиба апарату. Виявилось, що підчас гри акторів, один з них, що чекав на свою чергу в другій дії сів собі поруч на крісло заснув. У сні почав так голосно хропіти, що його хропіння виступало багато сильніше, ніж діяльог акторів.

ЯК СТАТИ ПОПУЛЯРНИМ.

Кілька тижнів тому щез у Спол. Державах син відомого мільйонера Калеб Мільне. Не було сумніву, що його схопили ґанґстери, щоб дістати викуп. Згодом віднайшли його в околиці Ню Йорку в рові, звязаного. Мільне оповідав про свої пригоди у полоні ґанґстерів і преса мала про що писати. Один з театрів на Бродвею заанґажував його відразу із платнею 1000 дол. тижнево, щоб він виступав в якомусь дурному скетчі. Публика хотіла головно подивитись на героя. Тимчасом поліція знюхала нечисту справу. Виявилось, що Мільне хотів віддавна дістатись до театру і шукав якогось претексту, щоб звернути загальну увагу на свою зовсім пересічну особу. Він зааранжував сам цю історію з ґанґстерами, щоб дістати марку героя. Коли правда вийшла наверх, пропала його популярність і умова з театром.

НАЙМОЛОДША МАШИНІСТКА.

Відомо, що у деяких великих містах улаштовують щороку змагання писальних машиністок, щоб призначити нагороду для найшвидших. Французька преса подає звістку, що у Парижі належить до найзручніших машиністок... 7-літня Жанна Труве і що вона напевне здобуде нагороду при найближчих змаганнях. Цікаве тут те, що важкий правопис, з яким багато французів не може дати собі ради, вивчила дитина, заки ще почала ходити до школи.

✝ Посмертні згадки.

Лукія Темницька, дочка о. Єроніма, пароха Звиняча, пов. Заліщики, померла в Станиславові 24. лютого ц. р. у 65. р. життя. Зразкова громадянка кришталевого характеру, з незвичайно впорядним умом та шляхотним серцем, здобула собі загальну пошану та якнайкраще імя. Зокрема зєднала собі велике признання та симпатію як урядничка кооп. „Злука“, де працювала з повною посвятою до 1927. р. Архибратство Матери Божої Невсипущої Помочі стратило в ній довголітню ревну членкиню. Тлінні останки спочили на станиславівському цвинтарі 26 лютого 1936. р. В. І. й П.

о. Александер Сенкевич, парох Сери, Яворівського повіту, помер у Серах 4. березня 1936. р. по тяжкій і довгій недузі в 69. році життя. Перенесення тлінних останків до родинного гробівця в Черневі відбулося 7. березня 1936. р.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Шевченківське свято в Борщовичах. Заходом кружка „Рідної Школи“ відбувся в неділю 15. ц. м. в Борщовичах концерт у честь Шевченка. На середині сцени виднів портрет Шевченка, прибраний рушниками. „Заповіт“ Шевченка відспівав муж. хор під управою п. Петра Сташинського. Відтак голова кружка п. Тимко Токарівський виголосив промову про життя поета та його заслуги для українського народу. На дальшу програму складалися хорові продукції, переплітані деклямаціями. Концерт закінчився відспіванням національного гимну і залишив по собі гарне враження. При нагоді слід підчеркнути, що борщовицький хор ще дуже молоденький, але треба признати, що працює над собою, бо в короткому часі дає вже другий концерт. Бажаємо хорові витревалости у дальшій праці. **К.**

ПЕРЕМИШЛЬ.

Концерт у честь Шевченка. Заходом Т-ва „Перемиський Боян“ відбувся дня 15. ц. м. в 75-і роковини смерти Шевченка концерт у салі Народнього Дому. На програму склалися: 1) Т. Шевченко-С. Людкевич: „Заповіт“ — міш. хор „Бояна“. 2) Промова посла д-ра Степана Витвицького. 3) Б. Лепкий-В. Барвінський: „Шевченкова хата“ — міш. хор „Бояна“. 4) Т. Шевченко: а) „Лічу в неволі дні і ночі“, б) Подражаніє Ісаії глава XXXV — деклямація драм. арт. Л. Кривіцької. 5) Т. Шевченко-М. Лисенко: а) „Н[illegible] город[illegible] коло броду“ б) Т. Шевченко-С. [illegible]: „Полюбилася я“, в) Т. Шевченко-М. Лисенко: „Ой стрічечку до стрічечки“ — сопранове сольо в супроводі фортепіяну п. С. Лужецької. 6) П. Чайковський: „Фортепіянове тріо“ а-моль — проф. І. Негребецька, форт., проф. Козулькевич Є., скрипка і п. О. Красіцький, віольончеля. 7) а) В. Косенко „Поема“, б) Е. Зауер: „Шпільдозе“, в) Ф. Ліст „Мазепа“ — форт. сольо проф. В. Божейко. 8) Т. Шевченко-С. Людкевич „Молитва“ („Кавказ“) — міш. хор „Бояна“ при супроводі фортепіяну. З наведеної програми видно, що аранжери концерту підійшли до нього поважно і тому цілість стояла на високому музично-культурному рівні. Мішаний хор „Перемиського Бояна“ в усіх трьох точках зарепрезентував себе якнайкраще. Диригентові хору д-рові В. Витвицькому належиться крім признання ще публична подяка, що своєю працею обєднав добрий хор і виповнив ту болючу прогалину в нашій співацькій культурі, а саме недостачу гарного хору, що за неї давнішими літами приходило нам соромитися. Тут маленьке прохання до хору, щоб його члени співали без нот у руках, бо шелест паперу підчас співу розсіває увагу слухачів. Відома піяністка проф. Володимира Божейко дуже мило грала мельодійну „Шпільдозу“ свого професора і стихійно виявила свій талант у „Мазепі“ Ліста. Бравурної гри артистки вислухала публика із запертим віддихом. П. Леся Кривіцька примусила нас своїм драматичним талантом пережити спільно з нею хвилини всіх трьох деклямацій-перлин. П. С. Лужецькій за її щебетливе сопранове сольо належиться щире признання. Пп. І. Негребецька, Козулькевич і О. Красіцький показали себе прекрасними виконавцями тяжкого і складного „Фортепіянового тріо“ а-моль П. Чайковського, виведеного з високою музикальністю та з дуже добрим вивіченням. Особливо п. Негребецька в фортепіяновій тяжкій партії станула на правдивій мистецькій висоті — видно в ній було прегарну інтерпретаторку камеральної музики. На промову пос. д-ра Степана Витвицького звернемо теж особливу увагу, бо так продуманих і зі свідомою експресією переданих промов мало ми чули, хоч зазначимо тут, що не з усіми фільософічно-історичними тезами промовця погоджуємося. Шевченко був альфою й омегою цих історіофільософічних виводів, а змістом від альфи до омеги було наше сіре життя — одиниці і нації — в їх творчих зусиллях і формах від Володимира Великого почерез Романовичів, Хмельницького, Мазепу, Шевченка, Франка. Останній і майбутній зрив — через велику, тяжку, затяжну й уперту працю цілої нації і кожної її одиниці, до одної дузки, одного приказу й одного чину! Звернемо наприкінці увагу „Пер. Боянові“ на невластивість символіки на сцені, де намальовано хату Шевченка та проміння зорю над нею, а біля них напис 1861—1936. Краще було вписати дату 1814, бож зоря є символом рідзва, а не смерти. Публика прийшла доволі численно від найвищих духовних і світських кругів до селян і робітників та поводилася на святі незвичайно достойно, тому настрій на концерті був дуже святочний. Концерт закінчився відспіванням національного гимну. **М. Нагорецький.**

БІБРКА.

Вистава опери „Катерина“ в Бібрці. Аматорський гурток читальні „Просвіти“ в Бібрці при співучасті бібрецького „Сокола“ зважився на небувалу театральну імпрезу. Минувшої неділі 15. ц. м. виставив він народню оперу М. Аркаса: „Катерину“, тяжку до виведення і під музичним і під акторським оглядом. А проте опера у сміливій режисерії п. А. Козакевича пройшла з великим успіхом при битком виповненій салі та була виявом [illegible] непересічних мистецьких вальорів, що їх криє у собі наша провінція. П. Ст. [illegible] в ролі Катерини, п. М. Козакевич (мати), п. Р. Келимович (Андрій) п. Яр. Коцюмбас (Іван) і п. З. [illegible] (батько) творили дійсно гармонійний ансамбль, якого не постидалася навіть львівська сцена. П. Вол. Коцюмбас дав пізнатись як першорядний диригент оркестри. Диригував легко, дискретно, достосовуючися з повним відчуттям до напрямку гри та голосової предиспозиції акторів. Фортепіяновий доспів п. Лесі [illegible] дуже добрий. Є в ньої сила і сміливість удару, є повне опанування інструменту. Загальне враження вистави опери, беручи на увагу погану акустику салі, малі розміри сцени і початкову тремку акторів, приємне. Треба подивляти ініціятиву, працю та енергію організаторів тої оперової імпрези. Такими людьми росте культура наших міст. Рясні оплески публики були наглядним доказом признання не тільки для вокального мистецтва акторів-аматорів, але й для цієї громадської праці, що у своєму поході вміє поборювати всі труднощі й перешкоди **Г.**

Спорт.

УКРАЇНА — Р. К. С.

В неділю 22. березня ц. р. відбудуться товариські мячеві змагання між згаданими дружинами на грищі Р. К. С. на Богданівці (кінцева стація трамваю ч. 8). Початок змагань в год. 11-ій передполуднем. Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛІЇ К. Л. К. У ЛЬВОВІ

відбудуться в неділю 29. ц. м. в домівці К. Л. К. при вул. Домініканській ч. 11 зі звичайним порядком нарад. Початок точно в год. 10-ій без огляду на число приявних членів.

БІГ НАВПРОСТЕЦЬ.

У Хоросні Старому к. Щирця соколи влаштували біг навпростець з перешкодами для побратимів і посестер з таким вислідом: **Біг посестер на 1,5 км.:** 1) К. Кульба 2:28 с., 2) Горак, 3) М. Кульба. **Біг старших членів:** 1) І. Яріш 4:40 с., 2) Горак, 3) Кравчук. **Біг побратимів на 2,5 км.:** 1) Потурай 10:53 с., 2) Угрин, 3) Дембіцький, 4) Фуртак. Видців около 100 осіб.

ПІНҐ-ПОНҐОВІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО СВІТА

У Празі закінчилися пінґ-понґові змагання за мистецтво світа. В подвійній грі мужчин американська пара Блатнер-Кляр перемогла чехів Коляра-Петрічека 3:0 (21:11, 21:7, 21:9). В подвійній грі жінок пара Кетнерова-Шмідова перемогла Вотрубцову-Деметрісову 3:1. Крім того чех Коляр переміг по завзятій боротьбі поляка Ерліха у відношенні 3:2. Таким чином Коляр здобув мистецтво світа. Ерліх заняв друге місце.

Листування Редакції.

Вп. Нагорецький: Опіцки бажані з премієр.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

Перемишль:
22. III. Премієра, уривок з життя У. Г. А. Мерізм Лужницького „Інваліди".

Ярослав:
21. III. Дівча з Маслосоюзу.
22. III. Лев з Абісинії.

Український Молодий Театр „Заграва".

Болехів:
21. III. 3. поп. Голгота.
22. III. 3. поп. Голгота.
22. III. 8. веч. Дума про Нечая.

Великий Міський Театр.

Субота, 21. III. год. 8. веч. Аб. 12. „Баль у Савою" виступ І. Кульчицької та Каз. Дембовського.

Неділя, 22. III. год. 3.30 поп. Аб. 6. Ціни найнижчі. „Пригода в Гранд Готелю" виступ І. Кульчицької; год. 8. веч. Аб. 10. „Пер Гінт".

Понеділок, 23. III. год. 8. веч. Аб. 12. „Баль у Савою" виступ І. Кульчицької та Каз. Дембовського.

Вівторок, 24. III год. 6. веч. Аб. 13. „Панотець Марко".

Середа, 25. III. год. 8. веч. „Баль у Савою" виступ І. Кульчицької та Каз. Дембовського.

Театр Рівнородностей.

Неділя, 22. III. год. 8. веч. Аб. 11 „Трафіка пані генералової".

Понеділок, 23. III. год. 8. веч. Аб. 11. „Трафіка пані генералової".

Кіна.

АПОЛЬО: „Чорні рожі" в Ліліяною Гарвей.
АТЛЯНТИК: „Капітан Блад" (Олівія Гевіленд і Ероль Флин).
ВАНДА: „Тунель", „Цісарські лови".
ГРАЖИНА: „Дівча з Будапешту" з Мартою Еґерт.
КАСИНО: „Забута людина".
КОЛІСЕЙ: „Уланські обіти", ревія „Парада летунів".
КОПЕРНИК: „Пепі", гротеска „Водні збиточники".
МАРУСЕНЬКА: „Шір-Гашірім" і додаток „Співаймо всі разом".
МІРАЖ: „Єгипетські ночі" (Еді Кантор).
МУЗА: „Епізод" із Павлею Веселі.
ПАКС: „Мальована заслона" з Гретою Гарбо та колірова гротеска.
ПАЛЯС: „Давид Коперфільд" на осн. Чарлза Дікенса.
ПАН: „Його велике кохання" (Ст. Ярач).
РАЙ: „Проданий голос" (Йос. Шмідт).
СВІТ: „42-га вулиця", „Вкради людину" в Лілі Дамітою.
СТИЛЬВЕ: „Буря над світом", ревія „Терентете".
ТОН: „Все місто говорить про те".
УТІХА: „Гра за жінку", ревія „Це ще нічого".
ХИМЕРА: „Золотоволосий шибеник" (Шерлі Темпль).

Фотоплястікон.

(пл. Марійська 5.)

Новий Єрусалим у 1936 р.

Закордонне радіо.

Субота, 21. березня 1936.

Відень (506,8) 15.40 Хор, 19.10 „Вікенд" радіопопурі в укл. Грубого, муз., спів, 22.10 Пісні й арії Гере, сопран, **Братислава** (296,8) 18.00 Мадярські нар. пісні, циг. орх., 20.40 „Весна" оп. Легара, **Кошиці** (259,1) 17.25 Пісні для дітей, 19.35 Легка музика, **Париж** (1648) 12.00 Популярна музика, 16.00 Авд. для дітей, 21.15 Опера, **Білгород** (437,3) 12.00, 16.20, Концерт, 18.25 Скрипка, 20.00 Сербський вечір, **Берлін** (356,7) 19.30 Так проганяємо зиму — кантата Г. Шпіти, 19.15 Концерт, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14.00, 20.10 Музика, спів, **Лайпціґ** (382,2) 18.25 Два фортепіяни, **Мінхен** (405,4) 12.00, 13.15 Концерт, 19.20 Пісні Вольфа, **Будапешт** (549,5) 17.00 Пісоньки, 18.00 Концерт, 19.30 Сальон. музика, **Мілано** (368,6) 11.30 Легка музика 20.35 „Вертеп" оп. Масенета, **Рим** (420,8) 19.00 Легка музика, 22.15 Всячина, танкова музика.

Неділя, 22. березня 1936.

Відень (506,8) 11.45 Симф. концерт, 15.30 Музика на смичк. інструментах, 22.20 Невідомі пісні — Ціглер тенор, **Братислава** (296.8) 11.20 Квартет е-моль Сметани, 18.10 Нар. пісні, 19.55 Українські пісні відсп. Остапчук-Науменкова, **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття, хор, 19.55 Циг. музика, **Париж** (1648) 15.45 Орх. концерт, 20.00 „Нірнберська лялька" ком. оп. Адама, **Білгород** (437,3) 12.00 Оперецкові мельодії, 16.00, 19.50 Пісоньки, 20.50 Скрипка, **Берлін** (356,7) 10.45, 12.00, 18.00 Музика, **Кеніґсвустерґавзен** (1571) 9.00 Музика, 14.00 Камер. музика, **Лайпціґ** (382.2) 11.30 Кантата Баха, 19.20 Пісоньки, 20.00 Мельодія кохання, **Мінхен** (405.4) 13.00 Музика, 15.05 Дві сонати Бетовена на скр. та форт., 16.00 Концерт, **Будапешт** (549.5) 16.50 Лістові твори на два форт., 20.15 Казкова країна, орх. концерт, **Мілано** (368,6) 12.30 Скрипка, 13.40 Розривкова програма, **Рим** (420.8) 17.00 Симф. концерт, 22.00 Солісти — Аріґо Серато скрипка, А. Сата форт.

Львівське радіо.

Субота, 21. березня 1936.

6.30 Ранішня авдиція. 6.50, 7.30 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, **12.15 Огляд українських видань, виг. Анатоль Курдидик**, 12.25 Концерт кам. орх., 13.25 Домашнє господарство, 13.30 Концерт бажань із гр. пл., 14.30 Сальонова музика, пісоньки Ганка Ордонівна, 15.00 У коваля — фрагм. із пов. Ст. Грабінського „Острів Ітонго", 15.15 Польська морська торговля, 15.20 Біржа. 15.30 Концерт сальон. тріа, 16.00 Лекція фр. мови, 16.15 Театр Уяви: „Но-Но-Но" Кері Грея (для дітей), 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Про подика, що основував державу в Манджурії, 17.15 Новини з гр. пл., 17.45 Світ наших рослин: Модрина, 17.50 Говоримо про провінцію: Відповідаємо нашим слухачам, 18.00 Твори на скрипку в супр. фортепіяну, 18.20 Арії та пісні в вик. Йос. Корольжевича в супр. форт., 18.40 Сільва рерум, 18.45 Гавайські гітари з гр. пл., 19.00 Антропольогічні дрібнички, 19.20 Реклам. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 20.00 Мельодія за мельодією: скрипка, форт., гітара, кларнет, спів, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Польські лавреати Нобля, 21.30 Весела Сирена: Вінчаний чоловік, 22.00 Концерт симф. орх., 23.05 Легка й танкова музика.

Неділя, 22. березня 1936.

9.00 Ранішня авдиція, 10.00 Богослужения, опісля Хвилина Масканія з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Театральна всячина, 12.15 Музичний поранок; у перерві ок. 13.00 Театр Уяви: „Вовки в ночі" Тадґ Ріттнера, 14.00 „Народини сина" Софії Кессак, 14.20 Веселий музичний куток із гр. пл., 15.00 Огляд ринків рільних продуктів, 16.15 Гутірка про конституцію: Спільне добро, 15.25 Легка музика з гр. пл., 15.45 На присілі — діяльог, 16.00 Хвилина питань, 16.15 Рекламовий концерт, 16.40 Легка музика з гр. пл., 16.50 Театр Уяви: „Петро Плаксин" Юл. Тувіма, 17.30 Підвечірок при мікрофоні, концерт, у перерві музика з гр. пл., 19.40 Спортові вістки, 19.45 Що читати — поет. новини, 20.00 Орх. концерт, 20.45 Вийми з творів Й. Пілсудського, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 Подорожуємо: Гості в Обозері, 21.45, 21.46 Спортові вістки, 22.00 Вільг. Грос: „Африка співає" сюїта на мецосопр., баритон і камер. орх., 22.30 З ріжних країн — з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.28.

У Варшаві були такі курси: Копенгаґа 117.20, 117.49, 116.91, Голяндія 360.90, 361.62, 360.18 Льондон 26.24, 26.31, 26.17, Ню Йорк тел. 5.28 і 1/4, 5.29 і 3/4, 5.27 і 1/2, Париж 35.01, 35.08, 34.94, Прага 21.95 21.99, 21.91, Швайцарія 173.30, 173.64. 172.96.

Папери: 5-прц. конверсійна поз. 69.75, 5-прц. залізнича поз. 56.50, 6-прц. дол. поз. 75.50, 4-прц. долярова поз. 51.70, 51.80, 7-прц. стабілізаційна 62.75, 63.00, 62.88, дрібні 63.50.

Акції: Банк Польський 97.25, 97.50, 97.00, Стараховичі 34.50, Лільпоп 9.15.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 20-го березня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового	2.55 зол.
1 кг. масла десерового бочкового враз з бочковим опакуванням . . .	2.60 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2.60 „
1 л. молока від 11. І. 1936	0.15 „
1 к. яєць	2.40—2.50 „

Тенденція на масло і на яйця знижкова, на молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. III. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахоясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курки мол. товсті без остріг І. кл.	1.05 зол
Курки товсті з остроґами І. кл.	0.95 „
Індики товсті І. кл.	1.10 „
Індички товсті І. кл.	1.25 „
Пантарки товсті І. кл.	1.25 „
Качки товщеві І. кл.	1.15 „

Приймає кури, качки, індики й пантарки в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових достацїв.

ОПОВІСТКИ.

З нагоди вінчання, котре відбулося 23. II. ц. р. в каплиці СС. Василіянок зложила на руки Вп. Івана Кліща 20 зол. на найбідніших, 10 зол. на Укр. Інвалідів, 10 зол. на Вакац. Оселю в Остодорі і 10 зол. на домівку читальні на Вульці, Слава Чудо-Кобушовська. 1724

На Рідну Школу зложили Вп. Дарка з Гуньовських і Олесь Наконечні 20 зол. замісць повідомлень про своє вінчання, що відбулося 16. II. ц. р.; Галина з Дутків і Володимир Хамула Львів 10 зол. з нагоди вінчання. 1726

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

РІЖНІ

ОГОЛОШЕННЯ.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Моє свідоцтво про чортківську офензиву.

Саме чотири роки тому, я надіслав нашим львівським часописам більшу статтю, в якій я вясував правдиво справу чортківської офензиви, та в загальному чорні дні УГА. На жаль, в той час не могла бути ця моя стаття з деяких мотивів опублікована.

В новіших часах появилося на сторінках краєвої та еміграційної преси декілька статтей на цю тему. Після їх прочитання не хотів я покищо висловлювати ще своєї думки та погляду, бо не хотів, щоби хтонебудь міг підсувати мені спеціяльно особистий інтерес „бажання приписати собі щось з цієї історичної події“.

Одначе остання стаття пор. Гр. Микетея, опублікована в „Ділі“ з дня 9. III. ц. р. примушує мене, а саме з огляду на її дух, який може мати тільки ще більший вплив на зріст хаосу в цій справі, подати і своє становище та висвітлення в цій, так поважній справі.

Автор статті „Правдива правда про чортківську офензиву“ наводить, що правда, в цій своїй статті доволі джерел, але висвітлення та висновки перекреслюють до тої міри історичні факти, що вони не відповідають дійсности. Стверджую, що я є далекий від того, щоб робити якінебудь закиди авторові, бо вірю, що він дійсно, як кожний з нас, бажає висвітлення правди. Якщо це йому не повелося, то я особисто вбачаю причину цього між іншим *в необзнайомленні з інтимною оперативною роботою чільних представників Н. К. У. Г. А. і зі звязаністю цієї роботи з вимогами Н. К. У. Г. А.*

Як довід про своє твердження наведу один тільки факт, на який покликується пор. Микетей, а саме, що в цій справі досі мовчить одиноко ґен. Курманович. Видно, що авторові повищої статті невідомо, що ґен. Курманович сказав у цій-же справі, в своїй статті з паризькому „Українському Слові“ в ч. 90 з м. р. Це значить, що дійсність є інша, ніж як це запевняє пор. Микетей.

Ось що каже ґен. Курманович у своїй згаданій вище статті: „Командант Української Галицької Армії Павленко та я мали, в передбаченні зерівної боротьби, плян відтягнення армії за Дністер, у протиставленні до вимушеного відвороту на схід; а коли цей плян не був принятий, ми подались до димісії. Одначе уряд димісії не приняв. Не зважаючи на всі зусилля Начальної Команди та найбільші жертвенности військових частин, події приняли згаданий оборот. Ґенер. Павленка заступив ґен. Греків, а мене майор Штіпшіц. *Тут хочу, без входження в дальші подробиці, зовсім рішуче ствердити, що чортківську офензиву треба приписати тільки ініціятиві ґен. Павленка*“.

Властиво кажучи, можна булоб всю цю справу на цім і покінчити. Але мені йде про те, щоби вже раз на завжди справу чортківської офензиви висвітлити та устійнити. Тому пригадаю ось такі факти:

В памятні дні, а саме в днях 5.—8. червня 1919. р. справа представлялася так: внаслідок студії оперативної ситуації з дня 6. V., а з приводу запропонованого мною протинаступу, та з огляду на радикальну зміну цілковитої ситуації на фронті, мав начальник штабу виїхати дня 7. VI. на фронт, з метою, поінформувати вищі штаба про нові наміри Н. К. У. Г. А. Дня 7. VI. коло 12. год. ґен. Греків і я чекали в штабі Н. К. на поворот полк. Курмановича. По 12. год. дійсно явився полк. Курманович і подав невідрадний реферат про обставини на фронті, який не відповідав абсолютно офензивним намірам Н. К. На основі цього реферату ґен. Греків негайно на місці *передав мені командування Армії з диспозицією перевести армію за Збруч*, а сам, мовляв, поїде до уряду і формально зголосить свою димісію, що і зробив. Щож торкається полк. Курмановича, то з огляду на його стан здоровля та на його прохання, я дав йому відпустку. Згідно з його порадою заступив його місце майор Льобковіц.

Кілька хвилин пізніше був я в оперативному штабі і особисто видав *наказ про загальний протинаступ*, беручи під увагу несподіванку для ворога та перевагу наших артилерійських ресурсів.

В 2. год. пополудні я підписав той наказ, який підписав також виконуючий обовязки начальника штабу майор Льобковіц. Цей документ мусить бути в архівах штабу Армії.

Від самого ранку 8. VI. мене інформували про досягнені успіхи на фронті; в полудне, спільно з моїм адютантом пор. Кочуржуком, що пізніше поляг в зимовому поході на полях В. України, був я на фронті в штабі групи полк. Вольфа, спільно з ним обіхав місця боїв, приняв рапорти і звіти про трофеї, видав дальші директиви і щойно вечором вернувся до місця постою Н. К. Тут щойно я довідався про нове призначення ґен. Грекова.

Опускаючи командування У. Г. А. та відїзжаючи на інше місце призначення та чинности, я подав урядові З. О. У. Н. Р. письменний звіт про події з 5—8. VI., який то документ також мусить бути в архіві. З цієї причини та з огляду загальної військової тактики, я мав право видати наказ подяки I. і II. корпусові У. Г. А. за блискучу перемогу. Тому я особисто вдячний пор. Микетеєві, що він цю подяку у своїй статті зацитував. Так в дійсності виглядає моє свідоцтво в справі чортківської офензиви.

Ґен. Курманович був докладно поінформований про подробиці всіх тих подій, тому іншого ствердження, ніж те, яке він дав у своїй статті, дати не міг.

Щодо ріжнородности так званих богатьох проектів, на які натякає пор. Микетей, то і мені добре відомо, що такі були і що зверталися не тільки проти чинних осіб У. Г. А., але також і проти подібних осіб в Армії У. Н. Р. Але це не має ніякого значіння для справи чортківської офензиви.

Тут мушу ствердити, що і ґен. Греків вже перед тим проявлив декілька разів свою ініціятиву, на жаль, не своєчасно і з цієї то причини я не міг її акцептувати. Одначе в таких важних стратегічних справах не має значіння тільки один прояв ініціятиви, якщо нема відваги перевести її в життя та взяти за неї повну відповідальність.

А тепер мій запит: Чи була чортківська офензива для мене несподіванкою, як це дозволив собі твердити у своїй статті пор. Микетей. Я переконаний, що після рішучого ствердження ґен. Курмановича, його свідоцтва та заяви в цій справі інших солідних авторів, кожному стане ясно, що твердження пор. Микетея не відповідає правді. Подібно мається справа щодо мого мітичного усунення зі становища Начального Вожда У. Г. А. На основі чого пор. Микетей прийшов до подібного висновку, мені, на жаль, тяжко додуматися. У всякому випадку в мене ніколи не було ані думки розвязувати У. Г. А., а ще більше, щоб з неї творити партизанські відділи. Я все стояв на становищі, щоб з нерегулярних частин творити регулярну армію. Далі дивує мене, що взагалі пор. Микетей міг щось подібного твердити, коли починаючи боєм під Ходоровом на становищі Начального Вожда У. Г. А. був ґен. Греків, від якого і залежало би розвязувати, чи не розвязувати У. Г. А.

Щож торкається наведених у статті приказів полк. Курмановича, то вони були на місці, а видати їх міг, згідно з попереднім порозумінням або з ґен. Грековим, або зі мною, бо між нами була повна і тісна співпраця. Крім того не треба забувати, що полк. Курманович був в той час не тільки начальником штабу Н. К., але також *виконував обовязки Військового Секретаря, яка то функція надавала йому право видавати подібні накази.*

Дальше заявляю, що даючи це своє свідоцтво, я далекий від того, щоби бодай щось „приписати собі з тієї історичної події“, бо во весь час своєї служби Рідному Народові, я завжди і виключно мав на меті загальне його добро, до осягнення якого я завжди поступав згідно зі своєю совістю та моїм розумінням обставин часу і можливостей. Чортківська офензива що правда належить до світлих моментів історії УГА. Але під моїм дволітнім командуванням відбулося більше важливих і більше щасливих операцій, в більшими результатами та трофеями, ніж була чортківська перемога.

Підсумовуючи все те, дозвольтеж і мені під адресою тих, що з тих чи інших мотивів, вносять хаос в історію наших визвольних змагань, саме мені, що перебув 10 літ на війні, та до української справи прийшов зі солідною репутацією, відзначений Юріївським хрестом за бій, незагоївши ще своїх ран, зробити за прикладом франц. ґенерала такий запит: „Хто відповідав би, якби чортківська офензива булаб скінчилася катастрофою?“ Я ніколи не можу заперечити, що з полудня 7. VI. до вечора 8. VI. 1919. р. я був знову як командуючим, так і виконуючим обовязки начального вожда У. Г. А.

М. Омелянович-Павленко.